

УДК 338.183(477/438)

Віталій КОЗОВИЙ

Львівський державний університет фізичної культури

СЕНТИМЕНТАЛЬНИЙ ТУРИЗМ В УМОВАХ УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКОГО ПРИКОРДОННЯ

Сентиментальний туризм – поїздка з метою відвідання своєї батьківщини чи місця народження предків. Така подорож часто спонукає туриста до пізнавального чи розважального характеру місця перебування [1].

Такий вид туризму має на меті розкрити туристу культуру певної території, ознайомити його з традиціями свого народу та сім'ї. Саме тому сентиментальний туризм тісно переплітається з туризмом етнічним. Сентиментальний туризм розкриває двері до пізнання свого минулого та свого коріння.

Питаннями прикордоння двох держав Польщі та України займалися такі дослідники: Магдалена Жовчак у праці «Антропологія прикордоння. Проект і реалізація»; Гжегож Бабінський «Роздуми над напрямом перемін кордонів польсько-українського»; Влодзімеж Менчеський «Мова діалогу істориків польських та українських на переломі ХХ і ХХІ століття»; Роман Чмелик «Пограниччя – земля любови і розбрату»; Йозеф Маркевич «Риторика кордону»; Ігнатій Южвек «Східна Європа. Україна і орієнтально-ортодоксальне перетягування канату»; Анна Куліковська «Сучасне Ельдорадо? Схід і Захід в розповідях мігрантів з Бриза і околиць»; Анна Фінь «Чи кордони перенесені? Аналіз багатосторонньо-демографічних звітів між польською і українською діаспорою в США». Усі дослідники аналізували відносин двох держав, керуючись історією та сьогоденням.

Про польсько-українське прикордоння можна говорити лише після проголошення Україною незалежності 1991 року та визнання її Республікою Польща. Відомий американський політолог і державний діяч Збігнев Бжезінський вважав виникнення незалежної України однієї з трьох найважливіших геополітичних подій ХХ століття поряд з розпадом великих європейських імперій у 1917–1918 рр. і поділом Європи залізною завісою. Після Другої світової війни польська гуманістична

еліта устами Є. Гедройця випрацьовувала ідейні засади польської східної політики. Польща кінця 80-х – початку 90-х рр. ХХ століття передчувала потребу у дружніх відносинах з сусідніми країнами. Ідеї Є. Гедройця про добросусідські відносини з народами Центрально-Східної Європи та перспективи їх розвитку стали вказівками для конкретних політичних проєктів, частиною яких було юридичне підтвердження кордонів, присутність польської культури в нових політичних умовах, збереження польської національної спадщини на землях сусідів.

Західний кордон України в теперішніх умовах є надзвичайно навантаженим, цьому сприяє агресивна політика Російської Федерації щодо України, адже він стає місцем для процвітання міграції. Велика частка українців покидає Україну в пошуках кращого життя за кордоном. Україна продовжує відкривати туристам нові кордони, адже після подій на майдані Незалежності в Києві (2013–2014 рр.) про Україну заговорив увесь світ.

У кінці 80-х рр. ХХ ст. докорінно змінюється геостратегічна карта Центральної та Східної Європи. Унаслідок процесу демократичних перетворень у країнах регіону та дезінтеграції СРСР Республіка Польща перестала бути членом військово-політичних й економічних структур Східного блоку й одержала можливість проводити незалежну зовнішню політику. Польська влада офіційно проголосила курс на зближення із Заходом. Водночас виникнення на території колишнього Радянського Союзу незалежних держав, зокрема України, Росії, Білорусії, спонукало Польщу впроваджувати в дію концепції східної політики, адже Польща ніколи не вдавалася до ностальгії щодо політики СРСР[3].

Проаналізувавши останні новини, стає зрозумілим факт, що спостерігається тенденція заміни населення, тобто українці із Західної України, які виїждять до Польщі, замінюють поляків, які в свою чергою емігрують до інших країн Європи (Німеччини, Англії). Сьогодні говорячи про кордон між двома державами, на думку спадає кілька речей: незаконна торгівля (алкоголем та сигаретами); черги на кордонах; візові формальності; незаконні міграції. Такі фактори перешкоджають легальній туристичній пропозиції [6].

Вплив прикордонних сусідів між державами не міг не позначитись на території Західної України у свідомості громадян. Пам'ятки історії, фольклор, звичаї та навіть мовлення поєднують нас з Польщею. Тим

не менше, у кожній другій-третьій сім'ї Західної України є родичі або далекі родичі у Польщі. Автор статті зберігає дані про виселення своєї родини по лінії батька у 1943 р., їхнє майно та землі, які покинули під час виселення до України з Люблінського воєводства, Замость.

Упродовж віків, у польсько-українських відносинах переважав релігійний, національний, суспільний чи політичний конфлікт, унаслідок чого відкидалася спільність походження українського та польського народів та їх культури [4].

Такий вид подорожі є унікальним та надзвичайно привабливим, адже включає елементи пізнавального, релігійного, розважального, етнічного видів туризму.

Список використаних джерел

1. Baraniecki L. Sentimental Tourism Development in East-Central Europe / Leszek Baraniecki, Aleja Wisniowa. – Wrocław : Poland, 2011. – S. 53–137.
2. Чмелик Р. Пограниччя – земля любови та розбрату / Роман Чмелик // Na pograniczu «nowej Europy». Polsko-ukraińskie sąsiedztwo. Seria : Studia Ethnologica / [Magdalena Zowczak]. – Warszawa: Wydawnictwo DiG, 2010. – 744 s.
3. Піх О. Особливості формування східної політики Республіки Польща в кінці 80-х-першій половині 90-х років ХХ століття / Олег Піх // Україна-Польща: історична спадщина і суспільна свідомість / [ред. Микола Литвин]; Національна академія наук України, Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича. – Львів, 2015. – Вип 8. – С. 223–227.
4. Харчишин О. Українсько-польське культурне пограниччя у новосучасному фольклорі Львові / Ольга Харчишин // Na pograniczu «nowej Europy». Polsko-ukraińskie sąsiedztwo. Seria : Studia Ethnologica / [Magdalena Zowczak]. – Warszawa: Wydawnictwo DiG, 2010. – 744 s.
5. Babinski G. Refleksje nad kierunkami przemian pogranicza polsko-ukraińskiego / Grzegorz Babinski // Na pograniczu «nowej Europy». Polsko-ukraińskie sąsiedztwo. Seria: Studia Ethnologica / [Magdalena Zowczak]. – Warszawa : Wydawnictwo DiG, 2010. – 744 s.
6. Markiewicz J. Retoryka granicy / Jozef Markiewicz // Na pograniczu «nowej Europy». Polsko-ukraińskie sąsiedztwo. Seria: Studia Ethnologica / [Magdalena Zowczak]. – Warszawa : Wydawnictwo DiG, 2010. – 744 s.